

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.293/2023/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. június 13.

Az ügy tárgya: garázdaság büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 21.Fk.289/2022/25., ítélet,
előkészítő ülés, 2022. december 1.

Az indítvány előterjesztője: a Fővárosi Főügyészség

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezés
érdekében

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 21.Fk.289/2022/25. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2022. december 1. napján meghozott és jogerőre emelkedett 21.Fk.289/2022/25. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, csoportosan elkövetett garázdaság büntetében [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pont], testi sértés büntetékének kísérletében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], valamint felbujtóként elkövetett kényszerítés büntetében (Btk. 195. §). Ezért őt halmazati büntetésül 8 hónap fiatakorúak fogháza fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a II. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról.

[2] A Fővárosi Törvényszék a 2023. január 20. napján meghozott 21.Fk.289/2022/34. számú végzésével a 25. sorszámu ítélete

– rendelkező részét akként javította ki, hogy „a II.r. vádlottal szemben kiszabott 8 hónap szabadságvesztést a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.Bpk.60.686/2021/5. számú büntetővégzésében alkalmazott 1 év 6 hónap próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezése és a próbára bocsátás megszüntetése folytán is halmazati büntetésül szabta ki”.

– Továbbá az ítélet indokolását akként javította ki, hogy a próbára bocsátással érintett tényállás is az ítélet részét képezi.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Főügyészség Fk.2049/2021/37. számon terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a II. rendű terhelt javára – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból –, mivel a törvényszék a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével törvénysértő büntetést szabott ki.

[4] Kifejtette, hogy a Btk. 115. §-a szerint fiatakorút csak egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabása esetén lehet a közügyektől eltiltani, ezért annak mellőzését indítványozta.

[5] A Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.381/2023. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt – eltérő okból – alaposnak tartotta, és a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapítottan – figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában írtakra – a II. rendű terhelt

tekintetében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[6] Hivatkozott a Be. 659. § (6) bekezdésére, melynek értelmében a megtámadott határozatot a Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[7] Indokai szerint a bíróság – bár a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt megállapította – a próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezéséről és a próbára bocsátás megszüntetéséről nem rendelkezett, ítéletében a próbára bocsátással érintett bűncselekmény tényállását nem rögzítette, és a próbára bocsátás megszüntetésével kapcsolatos eljárási és anyagi jogi rendelkezésekre az alkalmazott jogszabályok felsorolása körében sem utalt. Ezért a II. rendű terhelt kényszerítés bűntettében történő bűnössége megállapításának ténybeli és jogi alapja egyaránt hiányzott.

[8] Ekként az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, ezért a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában rögzített feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésre figyelemmel megvalósult a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok.

[9] Mindezek alapján a Fővárosi Törvényszék 21.Fk.289/2022/25. számú ítéletének a II. rendű terhelt tekintetében történő hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

III.

[10] Az ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítvány a következők szerint alapos.

[11] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.

[12] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[13] A Be. 659. § (6) bekezdés értelmében a Kúria a megtámadott határozatot a 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[14] Az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya (1/2021. Büntető jogegységi határozat).

[15] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[16] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[17] A bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi pedig relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[18] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulata szerint „A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”.

[19] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 13. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a határozatát – ha a törvény kivételt nem tesz – indokolni köteles.

[20] Értelmszerűen, ha az indokolási kötelezettséghez kapcsolódó eljárási szabálysértés kifejezett törvényi szabály sérelmével jár, és nem mérlegelés körébe vonható, akkor az az eljárási sérelem nem lehet relatív szabálysértés, hanem feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető, vagyis abszolút eljárási szabálysértés.

[21] Nyilvánvalóan ilyennek tekintendő, ha a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás, vagyis e rendelkezés ténybeli alapja teljes egészében hiányzik (Kúria Bfv.III.777/2020/9., BH 2021.193.).

[22] A Be. 451. § (1) bekezdése alapján a bíróság határozata – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – bevezető részből, rendelkező részből, jogorvoslati részből, indokolásból és záró részből áll. Az (5) bekezdés szerint az indokolás a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[23] A Be. 562. § (1) bekezdéséből következően, ha a kihirdetés vagy a kézbesítés útján közölt ügydöntő határozat ellen sem az ügyész, sem a vádlott, sem a védő nem jelentett be fellebbezést, a határozat rövidített indokolása az 561. § (3) bekezdés a)-c) és e) pontjában meghatározottakból, valamint az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből is állhat.

[24] A Be. 561. § (3) bekezdés c) pontja alapján a bíróság által megállapított tényállást, az e) pont értelmében a megállapított tényállás szerinti cselekmény minősítését az indokolásnak tartalmaznia kell.

[25] Az iratokból kitűnően:

– A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2021. április 23. napján meghozott, és 2021. augusztus 16. napján jogerőre emelkedett 9.Bpk.60.686/2021/5. számú büntetővégzésével a II. rendű terheltet felbujtóként elkövetett kényszerítés büntette miatt 1 év 6 hónap próbára bocsátotta;

– a II. rendű terhelttel szemben a Fővárosi Főügyészség a Fővárosi Törvényszékhez 2022. július 6. napján érkezett, FK.2049/2021/32. számú vádiratával a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és d) pontjai szerint minősülő társtettesként, csoportosan és felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette, és a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt emelt vádat, az elkövetési idő: 2020. október 9. napja;

– az ügyészség a vádiratában indítványozta, hogy a bíróság a II. rendű terhelt ellen a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 9.Bpk.60.686/2021. számon folyamatban volt büntetőügyet egyesítse jelen üggyhöz (Fővárosi Törvényszék 21.Fk.289/2022. számú ügy), és a Be. 564. § (3) bekezdésére figyelemmel a próbára bocsátást kimondó rendelkezést helyezze hatályon kívül, a Btk. 66. § (1) bekezdés a) pontja alapján a próbára bocsátást szüntesse meg, és halmazati büntetést szabjon ki;

– a Fővárosi Törvényszék 2022. december 1. napján megtartott előkészítő ülésén a II. rendű terhelt a törvényes figyelmeztetéseket követően a bűnösségét beismerte, és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról, a beismerő nyilatkozatot a törvényszék az I. számú végzésével elfogadta (Fővárosi Törvényszék 21.Fk.289/2022/25. számú jegyzőkönyv 10. oldal);

– az előkészítő ülésen a tanács elnöke a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.Bpk.60.686/2021/5. számú büntetővégzését ismertette, és a Fővárosi Törvényszéken

21.B.507/2022. számon lajstromozásra került büntetőügyet a II. számú végzéssel jelen ügghöz egyesítette (Fővárosi Törvényszék 21.Fk.289/2022/25. számú jegyzőkönyv 13. oldal);

– a Fővárosi Törvényszék az előkészítő ülésen a II. rendű terhelttel szemben – a próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezése és a próbára bocsátás megszüntetése nélkül – ítéletet hozott, amelyet az ügyészség, a II. rendű terhelt és a védője egyaránt tudomásul vett (Fővárosi Törvényszék 21.Fk.289/2022/25. számú jegyzőkönyv 18-19. oldalai), ezért az jogerőre emelkedett, és rövidített indokolással került írásba foglalásra;

– a törvényszék 21.Fk.289/2022/25. számú ítéletének rendelkező része tartalmazza, hogy a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, csoportosan elkövetett garázdaság büntetében [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pont], testi sértés büntetétének kísérletében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], valamint felbujtóként elkövetett kényszerítés büntetében (Btk. 195. §);

– az ítélet kizárólag a garázdaság büntetétére és a testi sértés büntetétének kísérletére vonatkozó indokolást (tényállást) tartalmazza;

– a törvényszék a 2023. január 20. napján meghozott 21.Fk.289/2022/34. számú végzésével – a próbára bocsátással érintett ügy kapcsán – az ítélete rendelkező részét és indokolását is az ügy érdemét érintően „kijavította”.

[26] Kétségtelen, hogy a törvényszék 2022. december 1. napján kihirdetett ítéletét valamennyi fellebbezésre jogosult tudomásul vette, ekként az a II. rendű terhelt tekintetében e napon jogerőre emelkedett, ezért azt a bíróság röviden indokolhatta [Be. 562. § (1) bekezdés].

[27] Ugyanakkor az ítélet indokolása a II. rendű terheltet érintően nem tartalmazza annak a cselekménynek a tényállását, amelyet a törvényszék felbujtóként elkövetett kényszerítés büntetéként minősített, holott annak mellőzésére a Be. nem ad lehetőséget.

[28] A megtámadott határozatból a történeti tényállás hiányában nem állapítható meg, hogy a II. rendű terhelt milyen bűncselekményt követett el, és az miként minősül.

[29] A törvényszék a 2023. január 20. napján meghozott 21.Fk.289/2022/34. számú végzésével jogerős ítéletének rendelkező részét és tényállását egyaránt „kijavította”.

[30] Mindezt azonban a büntetőeljárás törvény szabályait tévesen értelmezve, törvénysértő módon tette.

[31] A Kúria ennek kapcsán a következőkre mutat rá.

[32] A határozat kijavítására akkor kerülhet sor, ha a határozat elírást, vagy számítási hibát tartalmaz [Be. 453. § (1) bekezdés].

[33] A kijavítás azonban nem változtathat a kijavított határozat érdemén, így nem vonatkozhat a bűnösségre, a cselekmény minősítésére, a joghátrányokra.

[34] A próbára bocsátással kapcsolatos hatályon kívül helyező és megszüntető rendelkezésnek, illetve a próbára bocsátással érintett tényállás rögzítésének elmaradása elírásnak nyilvánvalóan nem tekinthető, az kijavító végzéssel nem pótolható.

[35] A törvényszék ehhez képest jelen ügyben akkor járt volna el törvényesen, ha a Be. 486. § (1) bekezdés alapján – helyesen – megtörtént egyesítést követően ítéletének rendelkező részében az együttes elbírálás eredményeként a próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezi, a próbára bocsátást megszünteti, és valamennyi bűncselekményért halmazati büntetést szab ki.

[36] A próbára bocsátást elrendelő határozat a tényállás, a büntetőjogi felelősség és a jogi minősítés kérdésében – minthogy e vonatkozásban a vád tárgyává tett cselekményt a próbára bocsátást alkalmazó bíróság már jogerősen elbírálta – „res iudicata”-t képezve köti az utóbb

eljáró bíróságot. A bűnösség ismételt kimondásának ezért nincs helye, csupán a büntetés kiszabására vonatkozóan kellett volna rendelkeznie a törvényszéknek.

[37] Az ügyek egyesítése (együttes elbírálása) folytán a törvényszék ítéletének tartalmaznia kellett volna a próbára bocsátást elrendelő határozatban megállapított tényállást, miként a vonatkozó, alkalmazott jogszabályokat is.

[38] Miután mindez nem történt meg, a II. rendű terhelt felbujtóként elkövetett kényszerítés büntetében történő felelősségre vonásának ténybeli és jogi alapja egyaránt hiányzott.

[39] Ekként a törvényszék ítéletének indokolása a hiányzó tényállás miatt – a II. rendű terhelt tekintetében – a rendelkező résszel ellentétes, tehát a Legfőbb Ügyészség által hivatkozott abszolút eljárási szabálysértés – Be. 608. § (1) bekezdés f) pont –, és ezáltal a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok megvalósult.

[40] E felülvizsgálati ok a főügyészség által jelzett anyagi jogszabálysértés vizsgálatát szükségképpen megelőzte.

[41] A megismételt eljárásban értelemszerűen vizsgálni kell a Be. 486. § (2) bekezdésében írtak alkalmazását is.

[42] Ekként a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdés szerinti tanácsülésen eljárva a Fővárosi Törvényszék 21.Fk.289/2022/25. számú ítéletét a Be. 663. § (2) bekezdése alapján a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

IV.

[43] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. június 13.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.293/2023/8. számú határozata 2023. június 13. napján véglegessé vált.

Budapest, 2023. június 13.

Dr. Bartkó Levente s.k.
a tanács elnöke

Kúria
3.Bfv.293/2023/8

7

A kiadmány hitelével:

bíróági ügyintéző